

Witold Cęckiewicz

Ochrona dziedzictwa architektury i urbanistyki polskiej 2 połowy XX wieku – wstępna próba określenia kryteriów oceny obiektów architektonicznych i założeń urbanistycznych

Protection of the heritage of Polish architecture and urban design from the 2nd half of the 20th century – initial attempt at defining criteria for assessing architectonic objects and urban complexes

OD REDAKCJI

W trakcie przygotowywania do druku numeru 48/2016 WK otrzymaliśmy od Profesora Witolda Cęckiewicza ważny tekst będący głosem w toczącej się dyskusji na temat ochrony dziedzictwa architektury i urbanistyki polskiej z połowy XX wieku. Tekst ten zatytułowany „Ochrona dziedzictwa architektury i urbanistyki polskiej 2 połowy XX wieku – wstępna próba określenia kryteriów oceny obiektów architektonicznych i założeń urbanistycznych” jest znakomitym wprowadzeniem do dyskusji w sprawie zasad ochrony owego dziedzictwa.

Na ten temat w Warszawie, w dniach 17 i 18 listopada br. odbyła się wspomniana w tekście *Od Redakcji* konferencja naukowa. Zapraszamy naszych P.T. Czytelników do wypowiedzi odnoszących się do powyższych kwestii, szczególnie dotyczących kryteriów zaproponowanych przez Pana Profesora Witolda Cęckiewicza, któremu dziękujemy za Jego wypowiedź.

Najciekawsze artykuły zostaną opublikowane w kolejnym numerze WK.

FROM THE EDITOR

While readying the 48/2016 issue of CN for print we received a text from Professor Witold Cęckiewicz which is important for the ongoing discussion concerning the protection of the heritage of Polish architecture and urban design from the mid-20th century. The text entitled “Protection of the heritage of Polish architecture and urban design from the 2nd half of the 20th century – initial attempt at defining criteria for assessing architectonic objects and urban complexes” is an excellent introduction to the discussion on the issue of preserving that heritage.

A scientific conference on that issue, mentioned in the editorial, was held on November 17 and 18 this year in Warsaw. We would like our Readers to express their views on the above matter, particularly referring to the criteria suggested by Professor Witold Cęckiewicz whom we would like to thank for his contribution.

The most interesting articles will be published in the next issue of CN.

Ze względu na bardzo bogaty w przemiany architektoniczne okres – jakim była, tak u nas jak i w całej Europie, szczególnie druga połowa XX w., należy dążyć do określenia hierarchii wartości obiektów czy założeń urbanistycznych pozwalających na niezbędną ich ocenę, biorąc pod uwagę następujące dane, cechy lub warunki:

- ranga obiektu lub założenia urbanistycznego w skali miasta lub regionu;
- czas lub charakterystyczny okres powstania;
- stopień zagrożenia lub degradacji (stan techniczny);

Since the second half of the 20th century particularly abounded in architectonic transformations both here and in the whole Europe, one ought to try and define the hierarchy of values in objects or urban complexes that would allow for their necessary assessment, taking into consideration the following data, features or conditions:

- rank of the object or urban complex on the scale of the city or region;
- time or characteristic period of its creation;
- degree to which it is threatened or deteriorated (technical condition);

- możliwości zachowania stanu istniejącego (adaptacja dla nowych funkcji) lub zakres zakładanej modernizacji;
- możliwości wprowadzenia zmian nienaruszających podstawowych i charakterystycznych cech architektury lub układu urbanistycznego;
- możliwości zachowania odpowiednich funkcji lub wprowadzenia nowych, zgodnych z planem miasta (ranga miejsca – np. centrum miasta lub układ historyczny);
- możliwości zmian w strukturach konstrukcji czy w materiałach – przy zachowaniu wartości architektonicznych funkcjonalno-przestrzennych;
- stopień i zakres zmian, jakie zaszły w otoczeniu obiektu lub w rozwiązaniach urbanistycznych;
- stopień zagrożenia dla istniejących wartości (ze strony inwestora lub nowego użytkownika);
- możliwości ekonomiczne ochrony – źródła finansowania w ramach ochrony dóbr kultury współczesnej.

Powyższa liczba, jak również kolejność kryteriów stanowi jedno z możliwych do stosowania, nie dając jeszcze wystarczającej podstawy do pełnej analizy, gdyż **każdy obiekt posiada odrębne, indywidualne uwarunkowania pozwalające na jego możliwie obiektywną ocenę i odpowiednią kwalifikację.** Powyższa propozycja może być natomiast podstawą do dyskusji nad istotnym dla dalszych prac problemem.

- possibility of preserving the existing condition (adaptation for new functions) or range of suggested modernisation;
- possibility of introducing changes without disturbing the basic and characteristic features of architecture or urban layout;
- possibility of preserving suitable functions or introducing new ones, in accordance to the city plan (rank of site – e.g. city centre or historic layout);
- possibility of change in construction or materials – while preserving architectonic functional-spatial values;
- degree and range of alterations which occurred in the object surroundings or urban solutions;
- degree to which the existing values are threatened (by the investor or new user);
- economic possibilities of protection – financial sources within protection of modern culture heritage.

The above number, as well as the order of criteria constitutes one of possible options to be applied yet does not offer a sufficient basis for a thorough analysis, since **each object possesses separate, individual conditions allowing for its relatively objective assessment and appropriate classification.** The above suggestion can be a springboard for discussion on the issue essential for further work.